

STORTINGET

Innst. 408 L

(2023–2024)

Innstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen

Prop. 83 L (2023–2024)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Endringer i energiloven mv. (tiltak for et mer forbruker-vennlig strømmarked)

Til Stortinget

1. Sammendrag

Energidepartementet foreslår i proposisjonen endringer i lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven). Det foreslås å ta inn et nytt kapittel 4 A og gjøre endringer i energiloven § 10-2.

Det foreslåtte nye kapittelet i energiloven inneholder fem paragrafer som regulerer avtaler om salg av strøm mellom en forbruker og en kraftleverandør. Det foreslås å lovfeste krav til informasjon om kostnader ved forbrukerens oppsigelse av kraftavtale, og å presisere at kostnadene kan tilfalle både forbruker og kraftleverandøren.

Videre foreslås det å innføre en såkalt nedkjølingsperiode ved telefonsalg, dørsalg, standssalg og butikk-salg. Ved tilbud om kraftavtaler i disse salgssituasjonene innføres en nedkjølingsperiode som medfører at forbrukeren tidligst kan akseptere tilbudet 24 timer etter at det ble mottatt.

Det foreslås også at det innføres en oppsigelsesrett ved endringer i avtalen til forbrukerens ugunst. Slike endringer kan dessuten ikke tre i kraft før det er gått 30 dager siden skriftlig varsel ble mottatt av forbrukeren.

Forbrukertilsynet og Markedsrådet gis etter forslaget tilsynsmyndighet etter de nye bestemmelsene. Tilsy-

net skal gjennomføres i tråd med reglene i markedsføringsloven, og overtredelsen kan blant annet medføre overtredelsesgebyr.

Departementet foreslår videre at Reguleringsmyndigheten for energi (RME), som har myndighet til å trekke tilbake konsesjoner eller andre tillatelser etter energiloven § 10-2 ved brudd på loven, gis hjemmel for tilbaketrekking av omsetningskonsesjoner ved brudd også på enkelte andre lover enn energiloven ved å innta et nytt annet ledd i energiloven § 10-2.

Formålet med endringene er ifølge Energidepartementet å legge til rette for et mer velfungerende og forbrukervennlig strømmarked, ved å gjøre det enklere for forbrukere å orientere seg i strømmarkedet og bidra til at næringsdrivende konkurrerer om å tilby kraftavtaler på en ryddig måte. Dette skal beskytte forbrukerne mot useriøse aktører.

Det foreslås også endringer i forbrukerkjøpsloven og markedsføringsloven for å rette opp til inkurier.

1.1 Økonomiske og administrative konsekvenser

De foreslåtte lovendringene vil ifølge departementet bidra til mer informerte forbrukere, et mer effektivt strømmarked, høyere tillit til kraftleverandørene og gi samfunnsøkonomisk gevinst. Tiltakene vil redusere informasjonsskjevheten forbrukerne står overfor, og gi forbrukerne bedre grunnlag til å kunne sammenligne tilbud og strømavtaler og å gjøre gode valg. Det at forbrukerne har bedre muligheter til å ta gode valg kan medføre at færre forbrukere inngår ugunstige avtaler, og at det er lettere å bytte til bedre avtaler.

For enkelte kraftleverandører kan tiltakene ifølge departementet medføre en lavere inntjening dersom

forbrukerne velger vekk enkelte avtale typer. Lovendringene vil også medføre administrative engangskostnader for kraftleverandører som må tilpasse hjemmesider, produkttyper med tredjeparts aktører og markedsføring. Tiltakene vil imidlertid ikke gi uforholdsmessige kostnader for kraftleverandørene, og de gjør ikke uforholdsmessige inngrep i strømmarkedet.

Grepene vil kunne bidra til bedre konkurranse mellom aktørene på strømmarkedet og til et mer velfungerende forbrukermarked for strøm. Kraftleverandørene konkurrerer ved å tilby best mulig avtaler, service og tilleggstjenester til lavest mulig pris og vilkår som passer kundenes behov. At forbrukerne får bedre grunnlag til å sammenligne tilbud og strømvavtaler, kan gi leverandørene økt insentiv til å utvikle og tilby mer konkurransedyktige avtaler.

Det at regelkravene spesifiseres og tilpasses strømmarkedet, vil kunne føre til bedre og mer effektiv håndheving. Bedre håndheving kan også bidra til bedre konkurranse mellom aktørene, ved at de negative effekter på konkurransen fra næringsdrivende som ikke følger regelverket, reduseres. Kraftleverandørene vil trenge noe tid for å tilpasse seg de nye kravene.

De foreslåtte endringene vil kunne føre til midlertidig økt tilsyn fra Forbrukertilsynet, avhengig av hvordan kraftleverandørene innretter seg etter lov- og forskriftsendringene. Endringene legger opp til økt transparens og bedre samsvar mellom markedsføring og kraftavtaler. Det antas at dette vil redusere det generelle konfliktnivået mellom kraftleverandører og forbrukere. Dette kan i sin tur bidra til færre forbrukerhenvendelser og klagebehandling i Forbrukertilsynet.

Forslagene vil kunne ha enkelte administrative konsekvenser for tilsynsmyndighetene, Reguleringsmyndigheten for energi (RME) og Forbrukertilsynet. Tilsynsmyndighetene fører allerede tilsyn med markedsføring og avtalevilkår på strømmarkedet. Det legges til grunn at tilsynsoppgavene løses innenfor gjeldende budsjettammer.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Mani Hussaini, lederen Ingvild Kjerkol, Stein Erik Lauvås, Linda Monsen Merkesdal og Sigurd Kvammen Rafaelsen, fra Høyre, Nikolai Astrup, Bård Ludvig Thorheim, Ove Trellevik og Mathilde Tybring-Gjedde, fra Senterpartiet, Aleksander Øren Heen, Gro-Anita Mykjåland og Hans Inge Myrvold, fra Fremskrittspartiet, Terje Halleland og Marius Arion Nilsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Haltbrekken, fra Rødt,

Sofie Marhaug, fra Venstre, Ola Elvestuen, fra Miljøpartiet De Grønne, Une Bastholm, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, viser til at Energidepartementet i foreliggende proposisjon foreslår endringer i energiloven, hvor det foreslås å ta inn et nytt kapittel som skal regulere avtaler om salg av strøm mellom en forbruker og en kraftleverandør. Komiteen viser til at formålet med endringene er å legge til rette for et mer velfungerende og forbrukervennlig strømmarked og beskytte forbrukerne mot useriøse aktører.

Komiteen merker seg at i nytt kapittel 4 A foreslås det å stille krav til informasjon om kostnader dersom forbrukeren ønsker å si opp sin kraftavtale, og at dette skal vises ved et regneeksempel i avtalevilkårene. Komiteen merker seg videre at det foreslås at det skal innføres en nedkjølingsperiode der forbrukeren tidligst kan akseptere tilbudet om kraftavtale 24 timer etter at det blir mottatt, og at forbrukeren får rett til å si opp avtalen kostnadsfritt hvis den endres til forbrukerens ugunst. Endringer i avtalen skal etter departementets forslag først tre i kraft 30 dager etter skriftlig varsel har blitt mottatt av forbrukeren. Komiteen merker seg også at det foreslås endringer i energiloven § 10-2, der RME gis hjemmel til å trekke tilbake omsetningskonseksjoner ved brudd på flere lover enn energiloven. Det gir RME større handlingsrom i tilfeller der andre sanksjonsmidler er utilstrekkelige.

Komiteen viser til at strømmarkedet består av mange aktører, og at mange forbrukere opplever at det er vanskelig å sette seg inn i markedet, og støtter at det innføres regelverk som skal gjøre det enklere for forbrukerne å sammenligne strømvavtaler og ta opplyste valg.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, viser til at på toppen av høye strømpriser under strømpriskrisen som inntraff høsten 2021, har mange forbrukere blitt utsatt for forbrukerfiendtlige strømvavtaler som har medført enda høyere strømutfgifter enn nødvendig. Flertallet viser til at det har blitt tatt opp i Stortinget at regjeringen måtte sette frister for at strømleverandørbransjen selv tok grep for å hindre den forbrukerfiendtlige praksisen i deler av bransjen, og at regjeringen om nødvendig måtte følge opp med lovendringer og forbud for å komme den forbrukerfiendtlige praksisen til livs. Flertallet mener at lovforslaget er nødvendig og burde kommet tidligere.

Et annet flertall, komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folke-

parti, viser til at i ekombransjen har forbudet mot «winback» ført til bedre konkurranse. «Winback» er markedsføring mot en kunde som har bestemt seg for å flytte sitt telefonabonnement og telefonnummer til en annen leverandør. Det vises til at målet med forbudet ifølge Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (Nkom) har vært å hindre diskriminering av sluttbrukere, øke pristransparensen i markedet samt å hindre favorisering av tilbydere med allerede sterke posisjoner i markedet og et stort salgssapparat. Det vises til en rapport fra Nkom (2020) oversendt Kommunal- og moderniseringsdepartementet, som konkluderer med at forbudet har bidratt til å motvirke konkurranseskadelig atferd og dermed oppnådd ønsket effekt. Dette flertallet merker seg at Forbrukerrådet mener de samme utfordringene og mulighetene gjør seg gjeldende i strømbransjen, og at et begrenset «winback»-forbud bør på plass også her.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere et forbud mot at kraftleverandørene driver med direktemarkedsføring til tidligere kunder mens leverandørbyttet pågår og 14 dager etter byttet er gjennomført.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til innføringen av en nedkjølingsperiode i lovforslaget og understreker at dette ikke må belaste forbrukerne med mer administrasjon dersom det er forbrukeren selv som tar kontakt med strømleverandør for å gjøre endringer i avtalen. Disse medlemmer viser til at lovendringen ikke gir noe vern mot variable avtaler, og mener at det må vurderes nærmere om slike avtaler skal være lovlige. Disse medlemmer viser til EUs Ren energi-pakke, som vil gi forbrukerne økte rettigheter og fleksibilitet i betalingsløsninger når dette innføres i Norge.

Komiteens medlem fra Rødt merker seg at de foreslåtte lovendringene i proposisjonen er kraftig svekket i forhold til tiltak som er løftet fram av regjeringen i offentligheten tidligere og blant annet utredet av Oslo Economics for regjeringen i 2023.

2.1 Forbrukervern ved endring i avtaler

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, merker seg Forbrukerrådets innspill referert i proposisjonen om at departementets forslag knyttet til ensidige endringer i kraftavtalen er lite forbrukervennlig. Flertallet viser

til at departementet foreslår at endringer til forbrukerens ugunst eller opphør av avtalen tidligst kan tre i kraft 30 dager etter at varsel er mottatt av forbruker (§ 4 A-4 første ledd), og at det innføres en ny oppsigelsesrett for forbrukere som ikke aksepterer endringene (§ 4 A-4 annet ledd) slik at forbrukere uten ekstra kostnader, herunder eventuelt avtalte kostnader, kan si opp avtalen. Departementet foreslår også at det skal kunne gis forskrift med nærmere regler om hvordan endringer i eller opphør av kraftavtalen skal varsles overfor forbrukere. Flertallet merker seg at Forbrukerrådet mener at aksept ved passivitet hos forbrukeren ikke gir den tryggheten sluttbrukeren burde ha krav på, og at det er behov for å lovfeste et samtykkekrav før vesentlige endringer i sluttbrukeravtalen kan effektueres. Flertallet merker seg videre at departementet ikke har tatt Forbrukerrådets innvendinger til følge, men mener at forbrukeren har tilstrekkelig tid til å vurdere endringene og eventuelt si opp avtalen dersom endringene er uakseptable.

Flertallet viser til at kraftavtaler gjerne er kompliserte og kan være krevende å forholde seg til. Flertallet er kjent med at Forbrukerrådet har erfaring med at kraftleverandører (strømselskap) endrer vilkårene i avtaler til forbrukernes ugunst. Ifølge Forbrukerrådet satte tidligere «Standard Kraftleveringsavtale» en stopper for større endringer til ugunst for forbruker, ved at den krevde at selskapet hentet inn samtykke fra forbrukeren før endringen trådte i kraft. Nye standardvilkår laget av Fornybar Norge krever kun at forbrukeren varsles om slike endringer. Dette innebærer at forbrukere som ikke aktivt foretar seg noe, vil kunne overføres til en avtale med dårligere vilkår. Flertallet er bekymret for at denne fleksibiliteten kan benyttes til å lokke forbrukerne inn i rimelige strømvavtaler og deretter planlegge med at en andel av kundene ikke får med seg varslingsene, eller at en tilstrekkelig andel alltid forholder seg passiv når priser og vilkår endres.

Et annet flertall, komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, mener at for å unngå at selskaper spekulerer i dette, bør det klargjøres i lovverk at forbrukerens samtykke kreves før det gjøres vesentlige endringer i strømvavtalen.

Komiteen fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at kraftleverandørene ikke kan gjøre vesentlige endringer i strømvavtaler uten forbrukerens uttrykkelige samtykke.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt mener at forbrukervernet

ved endring i avtaler bør bli enda sterkere, da dette har vært et særlig stort problem ved strømsalg. Disse medlemmer viser til at departementet foreslår at endringer til forbrukerens ugunst eller opphør av avtalen tidligst kan tre i kraft 30 dager etter at varsel er mottatt av forbrukeren. Disse medlemmer viser til hørings svar fra Forbrukerrådet, som mener at forslaget gjør at forbrukervernet snus på hodet.

Forbrukerrådet skriver:

«Aksept ved passivitet hos forbrukeren gir ikke den tryggheten sluttbrukeren bør ha krav på. En sentral utfordring ved strømmarkedet er nettopp stadige endringer i avtalevilkår som forbrukerne enten ikke får med seg eller ikke forstår. For selskapene er passiv aksept hos forbruker en inngang til økt fortjeneste på forbrukernes bekostning.»

Disse medlemmer viser til at Forbrukerrådet mener de standard kraftleveringsavtalene som ble utarbeidet i 2023, ga en fornuftig risikoplassering med denne formuleringen:

«Kraftleverandør kan ved behov gjøre endringer i vilkårene. Leverandøren skal varsle kunden direkte om endringer, herunder alle endringer i pris for kundens produkt, med unntak av løpende endringer i markedsprisen for produkter basert på markedspris ('spot-pris') eller lignende prismodell.

[...]

Ved vesentlige endringer i vilkårene kreves det uttrykkelig aksept fra kunden. Dersom slik aksept ikke gis, opphører avtalen når de varslede endringene trer i kraft. Som vesentlige endringer regnes blant annet endringer i de grunnleggende vilkårene for avtalen, for eksempel endring av produkttype.»

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en ny formulering av ny § 4 A-4 Oppsigelsesrett ved endringer i kraftavtalen i energiloven, som sørger for at det ved vesentlige endringer i vilkårene for strømvavtaler kreves uttrykkelig aksept fra kunden.»

Disse medlemmer viser til at regjeringen også har drøftet andre forslag til krav til strømselskaper i media og fått bestilt konsulentrapporter om dette, blant annet én fra Oslo Economics 26. mai 2023, Konsekvenser av tiltak for et mer forbrukervennlig sluttbrukermarked for strøm. Her ble det foreslått forbud mot de dyre standard variabel pris-avtalene, maks påslag for strøm, forbud mot forhåndsfakturer og påbud om enkelte produkttyper, for eksempel en tydelig definert standard spotprisavtale eller en fastprisavtale. Disse medlemmer viser til rapporten fra Oslo Economics, som disse medlemmer mener gir gode argumenter for å innføre disse tiltakene. Gjennomgående er det

gode effekter for forbrukerne, mens effektene er dårlige for selskapene. For myndighetene er det mer blandet.

2.2 Forbud mot variable prisavtaler

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at regjeringen har lagt til rette for økt tilgang på standardiserte fastprisavtaler for strøm for bedrifter. For å legge til rette for dette er det fastsatt at beregningsgrunnlaget for grunnrenteskatt for kraftsalg gjennom slike avtaler settes til kontraktsprisen (ikke spotpris) på nærmere vilkår. De aktuelle fastprisavtalene gjelder i praksis for strømsalg i bedriftsmarkedet. I modellen for dette kontraktsunntaket er det lagt opp til at en kraftleverandør er bindeledd mellom kraftprodusent og sluttbruker. Det er besluttet et maksimalt påslag som kraftleverandøren kan betinge seg i slike avtaler, satt på 2,5 øre/kWh. I tillegg er det besluttet et fastbeløp på maksimalt 99 kroner per måned per målepunkt.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at rapporten sier at forbud mot variable prisavtaler føre til at:

- Færre kunder vil ha en lite transparent avtale som de mangler kunnskap om hva innebærer
- Redusert risiko for å få en dyr og uforutsigbar avtale
- Færre produkttyper øker oversiktligheten i markedet
- På lengre sikt kan håndheving bli enklere fordi et tydeligere regelverk og effektiv håndheving kan gi færre avvik og enklere avdekning.

Motargumenter, som at lønnsomheten til selskapene senkes eller at det krever arbeid å få folk over på andre avtaler, ser disse medlemmer som lite vektige, mens motargumenter som at stadig færre brukere av avtalene gjør at forbudet er mindre nyttig, framstår balt.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om et forbud mot variable prisavtaler for strøm.»

2.3 Påbud om bestemte avtaletyper

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at rapporten sier at påbud om bestemte avtaletyper, for eksempel en tydelig definert standard spotprisavtale, kan gi flere fordeler. Færre kunder vil ifølge rapporten velge lite transparente avtaletyper som de mangler kunnskap om hva innebærer, det blir enklere å sammenligne og finne et relativt godt produkt som finnes hos alle leverandører, og det kan gi hard konkurranse om å tilby den beste prisen på påbudte produkter.

Forbrukere som ikke vil ha en slik avtale, kan fortsatt se etter andre avtaler, noe som kan føre til fortsatt «produktutvikling og innovasjon» for de som er opptatt av det for strømvartalen sin.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om et påbud om bestemte avtaletyper for strømleverandører, for eksempel i form av en standard spotprisavtale.»

2.4 Begrensning i påslag på strømvartaler

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at rapporten sier at begrensninger i størrelse på påslag kan gi flere fordel for kunder:

- Forbruker unngår risiko for å inngå avtaler med høyere pris enn maksimalprisen forutsatt at begrensningen gjelder alle produkter.
- Forbruker unngår risiko for at leverandør øker prisen over maksimalprisen eller flytter forbruker over til en dyrere avtale forutsatt at begrensningen gjelder alle produkter.

Alle forbrukere med avtaler med påslag over maksnivået vil få rimeligere avtaler. Personer med avtaler med påslag over makspåslaget vil risikere økt påslag i framtiden som i dag, men disse vil også måtte forholde seg til nye lovendringer med krav om å varsle endringer i avtaler 30 dager før, uten mulighet for bruddgebyr.

For myndighetene vil effekten være et mer konkret regelverk å forholde seg til, som gjør håndheving lettere. For selskapene er effektene av redusert lønnsomhet åpenbare.

Disse medlemmer viser til at regjeringen ved innføring av standard fastprisavtaler satte et maksimalt påslag på 2,5 øre/kWh for disse avtalene, noe disse medlemmer mener kan være modell for resten av markedet.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om et makspåslag på strømvartaler på 2,5 øre/kWh.»

2.5 Begrensning i forhåndsfakturering

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at rapporten til sist kommer med en rekke gode argumenter for å forby forhåndsfakturering for strøm:

- Risikoen for at forbruker taper innbetalt beløp som følge av konkurs reduseres/fjernes

- Risikoen for at leverandøren overestimerer forventet pris eller forbruk reduseres/fjernes
- Enklere å sammenligne produkter fordi faktureringsstidspunktet blir likere mellom ulike produkter/leverandører.

For myndighetene kommer det på plass et mer konkret regelverk å forholde seg til, noe som kan gjøre håndheving enklere.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å forby forhåndsfakturering for strøm.»

3. Forslag fra mindretall

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en ny formulering av ny § 4 A-4 Oppsigelsesrett ved endringer i kraftavtalen i energiloven, som sørger for at det ved vesentlige endringer i vilkårene for strømvartaler kreves uttrykkelig aksept fra kunden.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om et forbud mot variable prisavtaler for strøm.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om et påbud om bestemte avtaletyper for strømleverandører, for eksempel i form av en standard spotprisavtale.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om et makspåslag på strømvartaler på 2,5 øre/kWh.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å forby forhåndsfakturering for strøm.

4. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding A fremmes av medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti.

Komiteens tilråding B fremmes av en samlet komitee.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

A.

vedtak til lov

om endringer i energiloven mv. (tiltak for et mer forbrukervennlig strømmarked)

I

I lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. gjøres følgende endringer:

Nytt kapittel 4 A skal lyde:

Kapittel 4 A. Omsetning av elektrisk energi fra kraftleverandør til forbrukere

§ 4 A-1 Virkeområde og definisjoner

Bestemmelsene i dette kapitlet gjelder avtale om kjøp av elektrisk energi (kraftavtaler) som inngås mellom en kraftleverandør og en forbruker.

Med kraftleverandør menes i dette kapitlet et foretak med omsetningskonsesjon etter § 4-1 som selger elektrisk energi til forbrukere. Med forbruker menes i dette kapitlet en fysisk person som ikke hovedsakelig handler som ledd i næringsvirksomhet.

Bestemmelsene i dette kapitlet kan ikke ved avtale fravikes til ugunst for en forbruker.

§ 4 A-2 Informasjon om kostnader ved forbrukerens oppsigelse av kraftavtale

Dersom en kraftavtale inneholder vilkår om kostnader ved oppsigelse som kraftleverandøren eller forbrukeren skal betale ved oppsigelse, skal det gis et regneeksempel i avtalevilkårene som viser hvordan kostnadene beregnes.

Kraftleverandøren skal på forbrukerens anmodning kostnadsfritt og senest innen fem virkedager angi hvilken eventuell kostnad en oppsigelse av kraftavtalen vil utgjøre. Beregningen av kostnaden skal gis forbrukeren skriftlig og på en slik måte at opplysningene er tilgjengelige i fremtiden i uendret form. Beregningen av kostnaden er bindende for kraftleverandøren i 48 timer.

Retten til informasjon etter første og annet punktum skal fremgå av avtalevilkårene.

Departementet kan gi forskrift om hvordan regneeksemplet etter første ledd og beregningen av kostnaden etter annet ledd skal gis.

§ 4 A-3 Nedkjølingsperiode ved telefonsalg, dørsalg, standssalg og butikksalg

Et tilbud om kraftavtale ved telefonsalg, dørsalg, standssalg og butikksalg skal gis skriftlig og på en slik måte at opplysningene er tilgjengelige i fremtiden i uendret form. Forbrukeren kan tidligst akseptere et slikt tilbud om kraftavtale 24 timer etter at tilbudet er mottatt og blir ikke bundet før tilbudet er akseptert skriftlig.

Kraftleverandøren skal kunne dokumentere forbrukerens aksept og utlevere aksepten til myndighetene på forespørsel.

§ 4 A-4 Oppsigelsesrett ved endringer i kraftavtalen

Dersom en kraftavtale inneholder en adgang for kraftleverandøren til ensidig å gjøre endringer i avtalen, kan en endring til ugunst for forbrukeren tidligst tre i kraft 30 dager etter at forbrukeren har mottatt skriftlig varsel om endringen.

En forbruker som har mottatt et varsel etter første ledd, kan si opp avtalen kostnadsfritt før endringen gjøres gjeldende. Oppsigelsesretten gjelder likevel ikke ved prisøkninger som skyldes økte offentlige avgifter knyttet til omsetning av energi, når avgiftsøkningen ikke var offentlig kjent på avtaletidspunktet.

Departementet kan gi forskrift om hvordan endringer i kraftavtalen skal varsles overfor forbrukere.

§ 4 A-5 Tilsyn

Forbrukertilsynet og Markedsrådet skal føre tilsyn med at bestemmelsene i §§ 4 A-1 til 4 A-4 overholdes. Tilsynet med bestemmelsene skal utføres i samsvar med reglene i markedsføringsloven §§ 32 til 41, § 42 første ledd annet punktum og §§ 43 til 43 c. Bestemmelsene i kapittel 10 i denne loven gjelder ikke for tilsyn etter første og annet punktum.

Ved forsettlig eller uaktsom overtredelse av regler nevnt i første ledd første punktum som anses som vesentlig eller har skjedd gjentatte ganger, kan den ansvarlige ilegges et overtredelsesgebyr. Departementet kan gi forskrift om utmålingen av slikt overtredelsesgebyr.

§ 10-2 annet og nytt tredje ledd skal lyde:

Reguleringsmyndigheten kan, uavhengig av første ledd, helt eller delvis trekke tilbake en omsetningskonsesjon etter § 4-1 ved grovt eller gjentatte brudd på bestemmelser gitt i eller i medhold av loven her, samt i

a. avtaleloven § 38 b

b. markedsføringsloven § 6, § 10, § 11, § 12, § 13, § 13 a, § 14 første ledd, § 15, § 16, § 16 a første ledd bokstav

a, § 17, § 17 a, § 18, § 20 annet ledd og § 22, eller forskrift gitt i medhold av § 6 femte ledd eller § 10 annet og tredje ledd

c. angrerettloven §§ 8 til 24 a, § 25 annet ledd annet punktum og § 27, eller forskrift gitt i medhold av § 8. Første punktum gjelder likevel bare når lovbruddet gir rimelig grunn til å tro at fortsatt virksomhet kan skade sluttbrukere eller tilliten til strømmarkedet eller aktørene i strømmarkedet.

Departementet kan gi forskrift om at også brudd på andre bestemmelser gitt i eller i medhold av lov skal kunne gi grunnlag for å trekke tilbake en omsetningskonsesjon.

Nåværende § 10-2 annet ledd blir nytt fjerde ledd.

II

I lov 21. juni 2002 nr. 34 om forbrukerkjøp skal § 61 a første ledd første punktum lyde:

Forbrukertilsynet og Markedsrådet skal ut fra hensyn til forbrukerne føre tilsyn med at bestemmelsene gitt i § 6 første ledd, § 14 fjerde ledd, § 18 a og § 23 følges av en næringsdrivende.

III

I lov 9. januar 2009 nr. 2 om kontroll med markedsføring og avtalevilkår mv. skal § 7 tredje ledd lyde:

Praksisen anses likevel bare som villedende dersom den er egnet til å påvirke forbrukerne til å treffe en økonomisk beslutning som de ellers ikke ville ha truffet.

IV

Loven gjelder fra den tiden Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de forskjellige bestemmelsene til forskjellig tid.

B.

I

Stortinget ber regjeringen vurdere et forbud mot at kraftleverandørene driver med direktemarkedsføring til tidligere kunder mens leverandørbyttet pågår og 14 dager etter byttet er gjennomført.

II

Stortinget ber regjeringen sikre at kraftleverandørene ikke kan gjøre vesentlige endringer i strømværetaler uten forbrukerens uttrykkelige samtykke.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 30. mai 2024

Ingvild Kjerkol

leder

Terje Halleland

ordfører

**DET KONGELIGE
ENERGIDEPARTEMENT**

Statsråden

Energi- og miljøkomiteen
Stortinget
0026 Oslo

Deres ref

Vår ref

Dato

24/1183-

8. mai 2024

Spørsmål til Prop. 83 L (2023-2024) - Endringer i energiloven mv. (tiltak for et mer forbrukervennlig strømmarked)

Jeg viser til energi- og miljøkomiteens brev datert 30. april d.å. hvor det på vegne av komiteens medlem fra Rødt stilles følgende spørsmål tilknyttet komiteens behandling av Prop. 83 L (2023-2024):

Regjeringen har nå det reviderte el-markedsdirektivet, som er en del av fjerde energimarkedspakke, til vurdering. Er den foreslåtte nedkjølingsperioden på 24 timer vurdert opp mot dette direktivet?

Lovendringene som foreslås i Prop. 83 L (2023-2024) er fremmet for å styrke forbrukernes stilling, og skal gi forbrukerne bedre forutsetninger for å velge gode strømvavtaler. Salg av strøm til forbrukere er en konkurranseutsatt næring om salg av et homogent produkt, slik at det er lite som skiller tilbyderne.

Strømmarkedet består av mange aktører, og mange forbrukere opplever at det er vanskelig å sette seg inn i markedet. Forslaget skal bidra til et mer effektivt sluttbrukermarked for strøm, hvor forbrukernes rettigheter ivaretas. Forslaget har vært hørt bredt, og innspillene som kom i høringen har blitt hensyntatt.

Forslaget er basert på vurderinger av norske forhold og behov, innenfor rammene av gjeldende rett i EØS-området. Revidert el-markedsdirektiv (direktiv (EU) 2019/944) er ikke vedtatt innlemmet i EØS-avtalen, og ligger til vurdering hos EFTA-statene. Det er for tidlig å kommentere på utfallet av vurderingene knyttet til enkeltelementer i direktivet.

Jeg er opptatt av at rettsaker fra EU på energiområdet gjennomgås grundig med tanke på innhold og konsekvenser for det norske energisystemet. Det er for tidlig å forskuttere departementets behandling av revidert elmarkedsdirektiv.

Med hilsen

Terje Aasland

